

מדינת ישראל לקראת משטר של בטחון סוציאלי

שלוש השלבים של ביטוח סוציאלי כללי

התכנית תוגשם ב-3 שלבים. בשלב הראשון יונהג האישפוז לכל. שאלת האישפוז היא שאלה חמורה בארצנו. כיום קיימות כ-3,2 מיטות לאלף חושבים (2,6 — 1948) בעוד שהמינימום המקובל בעולם הוא 5 מיטות לאלף. חסרות במדינה כ-6000 מיטות, אולם יש סיכויים כי במשך 3 השנים הבאות יתוספו במוסדות השונים כ-5000 מיטות. כיום משלמים גורי מים ציבוריים כ-90% מהוצאות האישפוז. הממשלה אינה מתכוונת להלאמת בתי ההקדים הפרטיים.

כך תבוצע בשלב הראשון השלמת הרפואה המונעת, ריפוי שיניים לכל ילד, טיפול לפואי למחוסרי אמצעים, הענקת פנסיון לעת זקנה, אלמנות ויתומות, העניקת קות לכל גולד, הענקות למשפחה במקרי מות, פנסיות סוציאליות לאלה, שלפי החוק לא היו זכאים לקבל פנסיות לעת זקנה. בשלב הראשון יוגשם ביטוח חובה לחקלאים ולאוכלוסיה העובדת, שיכלול ביטוח מחלה, אמהות, תאונות עבודה ונכות. יש חילוקי דעות, אם להנהיג ביטוח אבטלה לעובדים שכירים כבר בשלב הראשון. ד"ר קנב ממליץ על הגשמת הסעיף הזה בשלב הראשון, היות והעובדים משלמים כבר כיום תשלומים לקרן חוסר עבודה ומשען.

בשלב השני יונהגו ביטוח בריאות לכל וביטוח נכות לכל ותושלם העבודה הסוציאלית.

בשלב השלישי יונהגו הענקות לילדים ויושלם האישפוז.

בשאלת הארגון והנושא של הביטוח הסוציאלי מציעה הועדה לממשלה לבחור באחת השיטות המקובלות בעולם: הנושא של הביטוח יכול להיות המדינה בלבד, מוסד אחיד של מבטחים בלי השתתפות המדינה או בהשתתפותה ואגודות שונות של מבטחים. יחד עם זה הציעה הועדה לרכז את כל ענפי הביטוח הסוציאלי במוסד אחד. יש לקבוע את תנאי ההכרה בקופות חולים כמוסדות לביצוע חובת ביטוח מחלה.

הנהגת ביטוח חובה לא תזעזע את יסודות המשק

הנהגת הביטוח הסוציאלי לא תגרום לשום זעזוע כלכלי בארצנו. שהרי הישוב כבר מוציא כיום כ-20 מיליון לירות למטרות הביטוח הסוציאלי הכולל. האחוז משכר העבודה הנדרש למימון הגשמת תכניתנו הוא נמוך מהאחוז המקובל בארצות רבות באירופה. העומס המוטל על המפעלים והמעבידים הנושאים גם כיום בעול הביטוח הסוציאלי של עובדיהם לא יגדל. לעומת זאת יוטל העול גם על המעבידים שנהנו עד כה מחוסר ביטוח חובה במדינה ולא נתנו את חלקם. הנהגת חובת הביטוח תצמצם חלוקה צודקת יותר של המעמסה בין כל המעבידים. העובדים שקיימו את מוסדות הביטוח והעזרה ההדדית במידה מכרעת על השבונם בלבד, יהנו משרותים נוספים ומשוכללים ללא הגדלת העומס הקיים. חלקו של אוצר המדינה במימון הביטוח הסוציאלי בתקופה הראשונה לא יהיה גדול ביותר. אך השתתפות המדינה תלך ותגדל עם השלמת הביטוח. לעומת זאת ישא האוצר במרבית ההוצאות לאישפוז כבר מראשית המפעל.

אחרי אישורו של חוק חינוך חובה מתכוונת מדינת ישראל להתחיל עתה בהנהגת חובת ביטוח סוציאלי שגם הוא יביא לידי ביטוי נאמן את אופיה של ישראל כמדינת קודמה סוציאלית השואפת לצדק ושיוון — הכריזה שרת העבודה גולדה מאירסון, במסיבת עיתונאים בתל-אביב. ועדת התכנון לביטוח הסוציאלי מיימנה את פעולתה לאחר עבודת מחקר יסודית וממושכת ותכניתה נדונה כעת בממשלה.

פיות, סוציאליות והיגייניות גדולות — אמר יו"ר הועדה לביטוח עממי י. קנב החמיתה בישובנו היתה הנמוכה ביותר בעולם; רק שוודיה ונידלנד יכלו להתחרות בנו. כיום חל מפנה לרעה בנידון זה. בשנת 1947 היתה התמותה 29 לאלף תושבים וכיום היא עלתה ל-69. המספר היחסי של חולי שחפת בין פועלי ישראל היה קטן בהרבה מזה של פועלי אנגליה. כיום היתה השחפת לאויב מספר 1 של בריאות העם במדינתנו. המצב הזה מחייב להחיש את הביטוח הסוציאלי. הגשמת המפעל תוקל על ידי המספר היחסי קטן של זקנים בקרב אוכלוסייתנו. המגיע ל-5% בלבד. גם בהרכב העליה החדשה מהבלטים גילים צעירים.

התכנית תפורסם בקרוב בשלימותה על ארבעת חלקיה, ולציבור הרחב תינתן האפשרות לנקוט עמדתה. גדולי המדע של ביטוח סוציאלי בעולם חיוו את דעתם על בעיות המימון של תכניתנו. לאחר אישור התכנית בממשלה היא תובא לדיון ולהחלטה בכנסת. עם הנהגת הביטוח הסוציאלי — אמרה שרת העבודה — נצטרך צעד חשוב קדימה לקראת כושט במדינתנו, שבו לא יהיה בתופנו אזור, שיש בו הרפת רעפ. לשבח מדינתנו הוא כי על אף הלבטים הקשים שבהם היא שרויה ונוסף על העומס העצום של קליטת העליה ופיתוח הארץ היא אורה כוח לגשת להגשמת מפעל סוציאלי זה. המפעל הזה ניתן לביצוע רק הודות למעשה הגדול של הסתדרות העובדים הכללית, שפיתחה רשת ענפה של מוסדות עזרה הדדית בדרך הולונטרית, ללא כפיות החוק.

ההסתדרות הרגילה את הציבור להפיש מהכנסותיו למטרות ביטוח סוציאלי. הפעולה החלוצית הזאת של הסתדרות העובדים תעמוד למדוינה בהגשמת הביטוח הסוציאלי.

— אמרה שרת העבודה. תנאים מקלים ומקשים להגשמת המפעל

על מדינתנו מוטל להקים את מפעל הביטוח הסוציאלי תוך תמורות דמוגרפיות.